

Medias ed informatica

Presentaziun dals moduls dal Plan d'instrucziun 21

■ **Cun l'introducziun dal Plan d'instrucziun 21 è vegnida augmentada e sistemada la preschientscha da las novas medias en la scola populara. Il plan d'instrucziun dal modul Medias ed informatica distingua d'ina vart ils champs da cumpetenzas medias ed informatica e da l'autra vart las cumpetenzas d'applicaziun.** L'acquist da las cumpetenzas d'applicaziun è per gronda part l'incumbensa dals singuls roms ed è perquai descrit là. Per lavurar vi da las cumpetenzas che vegnan intermediadas en rom dal modul stattan a disposiziun lecziuns specificas.

Impurtanza

Il svilup rasant da las tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun na caracterisescha la societad betg mo en regard a l'economia, politica e cultura, mabain pli e pli fitg er en il mund da viver persunal ed en la concepziun da relaziuns. L'impurtanza da medias digitalas e da tecnologias da computer sco instruments per elavurar, arcunar e trasmetter infurmaziuns crescha anc adina ed ulteriurs svilupps

en previsibels. Savens n'èn las tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun strusch pli perceptiblas, perquai ch'ellas èn integradas invisiblamain en apparats ed objects zunt differents (p.ex. vehichels, documents d'identitad u bigliets). L'impurtanza creschenta da las tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun per la societad e la midada ad ina societad d'infurmaziun han consequenzas per la scola e concernan tala en quatter regards:

Perspectiva dal mund da viver

Oz è il mund da viver dals uffants e giuvenils caracterisà da medias tradiziunals e digitalas sco er d'instruments ed apparats che sa basan sin las tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun e che stgaffeschjan – tras lur omnipreschientscha – novas pussaivladads d'agir e novas realitads socialas. Ils uffants e giuvenils ston emprender dad ir enturn a moda cumpetenta e cun responsabladad cun questas realitads sco er cun lur consequenzas. Gia avant l'entrada en scola scuntran e nizzegian ils uffants ozendi numerusas medias. In'incumbensa centrala da la scola è quella da surpigliar quest diever da medias avant la scola ed ordaifer la scola sco resursa e champ d'experiencia e da manar las scolaras ed ils scolars ad ina reflexiun pli profunda da questas experiencias ed abilitads. La furmaziun da l'atgna personalitad e da l'identitad culturala ed er l'acquist da cumpetenzas persunalas e socialas han lieu oz er tras l'occupaziun cun las medias. Ina chapientscha da las basas tecnologicas e dals concepts d'informatica n'è betg mo ina premissa per questa occupaziun, mabain permetta er da chapir svilupps futurs e da gidar a concepìr tals. Qua tras vegnan ils uffants e giuvenils sustegnids sin la via al savair ir enturn a moda maiorenna cun las medias.

Perspectiva da las professiuns

Professiun e studi premettan cumpetenzas en ils secturs medias, informatica ed applicaziun da tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun. En la furmaziun professiunala ed en las scolas cuntinuantes da furmaziun generala giogan cumpetenzas en quests secturs ina rolla decisiva. Praticamain mintga professiun premetta oz cumpetenzas en l'applicaziun da tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun, cumpetenza da medias e cumpetenzas fundamentals da l'informatica. La scola populara sto garantir che las scolaras ed ils scolars sappian applitgar ed utilisar a la fin da

lur temp da scola obligatoric questas tecnologias a moda raschunaivla ed effizienta en ina scola cuntinuanta u en l'emprendissadi.

Perspectiva da la furmaziun

Las tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun midan noss mintgadi a moda uschè fundamentala ch'er la furmaziun e la savida èn sutmessas ad ina midada, e quai sur il sectur da Medias ed informatica ora. Uschia premetta per exempel il mund da lavur adina dapli l'abilitad da savair schliar problems complexs en cooperaziun cun auters tras l'utilisaziun d'instruments medials, entant che auters process vegnan automatissads pli e pli fitg. La lavina d'infurmaziun ed il tempo da la midada tecnologica e sociala premettan in'abilitad fundamentala da s'orientar ed in emprender per vita duranta. Talas cumpetenzas ston vegnir svilupadas gia durant il temp da scola obligatoric. Perquai che l'impurtanza sociala da las tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun è creschida, dovri adattaziun en tut ils roms, er en il senn d'in rinforzament da las cumpetenzas transversalas.

Perspectiva da l'instruir ed emprender

Medias, computers, internet ed apparats pitschens mobils multimediels, sco cameras digitalas e telefonins, porschan potenzials multifars per process d'instruir e d'emprender. Las pretensiuns midadas menziunadas qua survart envers las finamiras generalas da furmaziun pretendan metodos d'instrucziun correspundents. Latiers tutga er l'integraziun didactica da las novas medias en scola ed instrucziun. Ina scola en il context da la societad d'infurmaziun duai duvrar er sezza ils potenzials da las novas medias confurm a la situaziun ed al stgalim sco instruments d'instruir e d'emprender: per novas furmas da leger e sriver, per la visualisaziun multimediata da fats, per activar las scolaras ed ils scolars tar l'exercitar ed experimenter, per la comunicaziun e cooperaziun basada sin las medias, per quintar e programmar e per controllar e documentar l'emprenderi.

Finamiras

Chapir las medias e nizzegiar ellas cun responsabladad

Las scolaras ed ils scolars s'acquistan ina chapientscha per l'incumbensa ed impurtanza da las medias per ils individis sco er per la societad, l'economia, la politica e la cultura. Els san s'orientar en in mund ch'è caracterisà tras medias e tras tecnologias d'infurmaziun e che sa mida svel, san nizzegiar a moda independenta, critica e cumpetenta medias ed instruments tradiziunals e novs e san stimar schanzas e ristgs ch'èn colliads cun quai. Els enconuschjan reglas da cumportament e basas giuridicas per in cumportament segir e socialmain responsabel en e cun medias.

Chapir concepts fundamentals da l'informatica ed applitgar tals per schliar problems

Las scolaras ed ils scolars chapeschan concepts fundamentals da l'elavuraziun, arcunaziun e transmissiun automatissada d'infurmaziun; tranter quels metodos d'organisar, da structurar, d'evaluar e da preschentar datas. Els s'acquistan ina chapientscha fundamentala, co che andaments pon vegnir descrivts en ina lingua dal mintgadi a moda grafica e sin basa da quai er en ina lingua formalissada, ed els emprendan da nizzegiar en differents secturs da la vita strategias da soluziun simplas che sa referenzan a l'informatica. Quai serva a la chapientscha da la societad d'infurmaziun ed abiliteschta da sa participar activamain a questa societad.

Acquist da cumpetenzas d'applicaziun

Las scolaras ed ils scolars s'acquistan ina

Las medias socialas remplazzan adina dapli ils meds da massa tradiziunals.

FOTO: PD

savida fundamentala davart hardware e software sco er davart raits digitalas. Quai è necessari per savair duvrar in computer a moda cumpetenta. Els s'acquistan cumpetenzas en l'utilisaziun da tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun per in emprender ed agir effizient en differents roms e secturs da la vita, tant areguard la scola sco er il mintgadi e la professiun futura.

Infurmaziun didacticas

Medias

Il plan d'instrucziun dal modul medias s'occupa da la furmaziun da medias e dal diever da medias e descriva las cumpetenzas specificas necessarias. Sa basond sin ils emprims contacts cun medias tradiziunals e digitalas, ch'han lieu avant l'entrada en scola ed en il 1. ciclus, applitgeschan las scolaras ed ils scolars questas medias pli e pli savens sco utensils. En tut ils ciclus discurrin els davart lur diever quotidian da las pli differents medias en l'instrucziun ed il temp liber. Consequenzas giavischadas e problematicas vegnan tematisadas en l'instrucziun, cun la finamira ch'els sappian ir enturn a moda conscianta cun las medias. Per promover la chapientscha da la moda e maniera, co che las medias utilisadas funcziunan, vegnan er elavurads concepts e princips generals ed abstracts. Ultra da las enconuschientschas specificas giogan aspects pedagogics ina rolla en la furmaziun da medias. Qua tras vegnan promovidas la furmaziun da l'identitad, la creativtad sco er l'abilitad da percepziun e d'expressiun ed i vegnan incitadas ponderaziuns eticas.

Per che las scolaras ed ils scolars possian s'occupar a moda constructiva cun atgnas experiencias cun medias, èsi impurtant ch'els possian purtar e discutir quellas en l'instrucziun.

Informatica

Il champ da cumpetenza informatica s'occupa cun l'automatisaziun da l'elavuraziun d'infurmaziun. Las scolaras ed ils scolars emprendan da chapir las datas sco preschentaziun simbolica d'infurmaziun e survegnan in'invista dals princips e da las metodos da l'administraziun, evaluaziun e segirezza da datas. Sin basa da la descripziun e l'analisi d'andaments simpls emprendan las scolaras ed ils scolars da chapir strategias da soluziun fundamentals per numerusas incumbensas e da descriver quellas sco algoritmus. Cun programmar vegnan translats process ed andaments en ina lingua ch'il computer chapescha, uschia ch'el permetta in'elavuraziun automatissada da datas. Differents concepts fundamentals da l'informatica pon vegnir intermediads er senza duvrar il computer.

En l'instrucziun d'informatica è il scuvrir independent gist uschè impurtant sco l'intermediaziun da savida e metodos. Bleras incumbensas pon vegnir schliadas l'emprim cun experimenter a moda independenta. En quest connex emprendan las scolaras ed ils scolars er da cumpletter la lingua da programmar cun funcziuns e proceduras svilupadas sez, cun la finamira da simplifitgar la

comunicaziun cun il computer e da realisar atgnas ideas creativas.

Cumpetenzas d'applicaziun

Las tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun vegnan duvradas en scola sco instruments per l'atgna lavur. Per la lavur concreta vegn acquistada uschè blera savida sco quai ch'i vegn gist duvrà. Plinavant vegni dà paisa a la reflexiun dals avantatgs e dischavantatgs, da las pussaivladads d'applicaziun e dals effects. Uschia èsi lura pli simpel dad ir enturn cun novs svilupps. L'introducziun da novas applicaziuns porta mo ina cumpetenza duraivla, sche las applicaziuns vegnan lura er duvradas regularmain. Quai duai vegnir resguardà per planisar l'instrucziun dals roms, en ils quals l'applicaziun respectiva vegn duvrada.

Structura e cuntegn

Ils trais secturs medias, informatica e cumpetenzas d'applicaziun n'èn betg separads strictamain in da l'auter. Uschia premetta per exempel ina retschertga effizienta en l'internet che las scolaras ed ils scolars enconuschjan la moda da funcziun da maschinas da retschertga (informatica), hajan infurmaziun davart models da fatschenta e davart mesiras da censura da maschinas da retschertga (medias) e sappian concretamain co duvrar las maschinas da retschertga actualas (applicaziun).

Champ da cumpetenza medias

1. Las scolaras ed ils scolars san s'orientar en l'ambient fisic sco er en spazis da viver medials e virtuals e sa cumportar en quels tenor las leschas, las reglas ed ils sistems da valurs.
2. Las scolaras ed ils scolars san decodar, reflectar davart medias e contribuziuns medialis e nizzegiar tals.
3. Las scolaras ed ils scolars san realisar ponderaziuns, opiniuns, experiencias e savida en contribuziuns medialis ed er publicitar tals resguardond las leschas, las reglas ed ils sistems da valur.
4. Las scolaras ed ils scolars san nizzegiar medias a moda interactiva sco er cumpunitgar e cooperar cun auters.

Champ da cumpetenza informatica

1. Las scolaras ed ils scolars san preschentar, strukturar ed evaluar datas da lur ambient.
 2. Las scolaras ed ils scolars san analizar problematicas simplas, descriver proceduras da soluziun pussaivlas e realisar en programs.
 3. Las scolaras ed ils scolars chapeschan la structura e la moda da funcziun da sistems d'elavuraziun d'infurmaziun e san applitgar concepts per l'elavuraziun da datas segira.
- Remartga: L'instrucziun en il champ da cumpetenza informatica cumenza en general en la segunda mesada dal 2. ciclus.

Cumpetenzas d'applicaziun

Las cumpetenzas d'applicaziun èn grupadas en trais parts. I suonda in exempel per mintgina da questas trais gruppas: **Applicaziun:** Las scolaras ed ils scolars

san metter en funcziun e stizzar apparats, avrir e serrar programs, duvrar funcziuns simplas, s'annunziar cun l'agen login (1. ciclus).

Retschertga e sustegn d'emprender: Las scolaras ed ils scolars san sa procurar texts da diever en il rom d'in retschertga (p.ex. en l'internet, en la biblioteca) e san – cun agid da dumondas directivas – nizzegiar las infurmaziuns cuntegnidas per ulteriuras lavurs sco per exempel referats (2. e 3. ciclus).

Producziun e preschentaziun: Las scolaras ed ils scolars san applitgar medias per il barat vicendaivel sco er per far e preschentar lur lavurs (p.ex. brev, e-mail, gasetta da classa, blog da classa, crear documents da text, maletgs, video e tun).

Ulteriuras infurmaziuns

Resguardar l'eterogenitad

Il diever da tecnologias d'infurmaziun e da comunicaziun tutga oz natiralmain tar il mintgadi dals uffants e giuvenils. Tar las scolaras ed ils scolars datti dentant grondas differenzas areguard l'access a las medias ed als apparats, il cumportament da diever e l'accompaniment tras ils geniturs. Questas differenzas pon resultar da la derivanza sociala e culturala dals uffants e giuvenils, da lur schlattaina sco er dal stil d'educaziun dals geniturs u da las persunas responsablas per l'educaziun. Ellas ston vegnir tematisadas cun il quità necessari e resguardadas tar la concepziun da l'instrucziun, per pussibilitar a tut las scolaras e tut ils scolars da sviluppar cumpetenzas.

Puncts centrals al cumenzament dal 1. ciclus

Gia al cumenzament dal 1. ciclus porschan medias analogas e digitalas pussaivladads creativas multifaras. L'experimentar a moda ludica cun maletg e tun e l'explorar las pussaivladads da s'exprimer a moda creativa han ina gronda impurtanza. Il diever da medias na stat en quest connex betg en concorrenza cun experiencias realas en l'agen ambient, mabain cumpletescha tal.

Emprender a moda interdisciplinara – cumpetenzas transversalas

Il plan d'instrucziun dal modul Medias ed informatica d'ina vart ed ils plans d'instrucziun dals roms da l'autra vart han numerus puncts tematics cuminalvels ch'èn adattads per emprender a moda interdisciplinara.

Interacziuns basadas sin las medias ch'han lieu en gruppas socialas pli pitschnas e pli grondas premettan tant enconuschientschas specificas sco er cumpetenzas socialas e persunalas. Cumpetenzas persunalas èn er la premissa per controllar e reflectar davart l'agen diever da medias. Perquai èsi impurtant da concepìr correspundentamain l'instrucziun, da betg mo persequitar sapientivamain finamiras tematicas, mabain er finamiras socialas e persunalas e da reflectar regularmain ils progress d'emprender.

Il modul Medias ed informatica presta contribuziuns impurtantas a favur dal svilup da cumpetenzas metodicas che s'effectueschan en tut ils roms. Latiers tutgan en spezial la tschertga, il giudicament, la preparaziun e la preschentaziun d'infurmaziun e datas sco er l'acquist da strategias per elavurar incumbensas e problems. Lur soluziun sustegna l'agir en il mintgadi e la professiun.

La preschentaziun:

Dossier «Plan d'instrucziun 21 – Modul Medias ed informatica».

Dapli infurmaziuns:

chatta.ch/?hiid=2876
www.chattà.ch